

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.11187538>

CHET TILINI MASOFAVIY O‘QITISH BILAN O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI TA’LIM MUASSASALARIDA O‘QUV JARAYONINI BOSHQARISHGA KREATIV YONDASHUV

Avliyakulova Fotima Nusratovna

NavDPI, Ta’lim muassasalarining boshqaruvi magistranti

Ilmiy rahbarlar: **Murodova Nodira Qulliyevna**

NavDPI “Geografiya va iqtisodiy bilim asoslari” kafedrası professori

Umrzoqov Dilmurod Kholmurodovich

NavDPI Pedagogika va psixologiya” kafedrası PhD dots

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada o‘rganilayotgan mavzuni ovozli va o‘rganilayotgan mavzuni tushuntirib beradigan QR kodli darslik va qo‘llanmalardan foydalangan holda ingliz tilini masofaviy o‘qitish haqida so‘z boradi. Ushbu kreativ yondashuv ingliz tilini o‘rganishni osonlashtiradi va soddalashtiradi.

Kalit so‘zlar: kreativ yondashuv, QR kod, masofaviy ta’lim, chet tili, talabalar, darsliklar

ABSTRACT

This article talks about distance learning in English using textbooks and manuals with QR codes with voicing and explanation of the topic being studied. This creative approach makes learning English easier and simpler.

Key words: creative approach, QR code, distance learning, a foreign language, students, textbooks

АННОТАЦИЯ

В этой статье говорится об дистанционном обучении английскому языку с помощью учебников и пособий с QR-кодами с озвучиванием и пояснением изучаемой темы. Такой креативный подход облегчает и упрощает изучение английского языка.

Ключевые слова: креативный подход, QR-код, дистанционное обучение, иностранный язык, студенты, учебники

So'ngi bir necha yil ichida O'zbekiston Respublikasidagi ta'lim muassasalari zarur hollarda o'quv jarayonini boshqarish uchun yangi nostandart texnologiya-masofaviy (onlayn) ta'limdan foydalanishga majbur bo'ldi.

Bunday ta'lim texnologiyasiga o'tishning sababi pandemiya (COVID-19), butun dunyoga tarqalgan yuqumli kasallik, shuningdek iqlim kataklizmlari (g'ayritabiiy sovuqlar, loy ko'chkilari va boshqalar) edi.

O'zbekiston Respublikasining 2020 yil 23-sentyabrdagi 637-sonli ta'lim to'g'risidagi Qonunining 16-moddasida onlayn ta'lim to'g'risida shunday deyilgan: «Masofaviy ta'lim o'quv rejalari va o'quv dasturlariga muvofiq ta'lim oluvchilar tomonidan zarur bilim, malaka va ko'nikmalarni axborot-kommunikasiya texnologiyalaridan hamda Internet jahon axborot tarmog'idan foydalangan holda masofadan turib olishga qaratilgan».

O'qitishning ushbu shakli tizimli yondashuvni, tegishli texnik jihozlarni va zarur telekommunikasiya texnologiyalarini talab qiladi. Shuningdek, masofaviy o'qitish uchun tajribali, malakali, professional o'qituvchilarni jalb qilish kerak deb o'ylayman. Vaqti-vaqti bilan ularni malaka oshirish kurslariga yuborilish kerak.

Navbatdagi fikrlarimda O'zbekiston Respublikasi ta'lim muassasalarida faqat **chet tilini** masofaviy o'qitishga e'tibor qarataman. Chet tilini yanada samarali va natijali o'qitish uchun **QR kodli darslik va qo'llanmalarni ishlab chiqish va ulardan foydalanish kerak** deb o'ylayman.

Ertami-kechmi pandemiya va iqlim ofatlari paytida **QR kodlar yordamida masofaviy o'qitish ta'lim jarayonida ustunlik qiladi**. Shu sababli, masofaviy o'qitish o'quv jarayonini boshqarishda zarur va muhim omillardan biri deb aytish mumkin.

Yuqoridagilarni tasdiqlash uchun shuni aytishimiz mumkinki, hozirgi kunda O'zbekiston Respublikasida masofaviy o'qitish uchun ko'plab platformalardan foydalanilmoqda. Masalan, eng keng tarqalgan va samarali platformalardan biri bu ZOOM platformasi. ZOOM dasturi talab qilinadigan platforma bo'lib, audio va video konferensiyalarni tashkil qilish uchun ishlatiladi.

2020-yilda, COVID-19 pandemiyasi davrida internetdan foydalangan holda masofadan ishlash, masofaviy o'qitish va ijtimoiy muloqot uchun ZOOM mashhurligining eng katta o'sishi kuzatildi.

Masofaviy ta'limning asosiy maqsadi chet tilini o'rganishni **osonlashtirish va soddalashtirishdir**.

Aytmoqchimanki, QR kodli darsliklar yordamida biz yoshlarni, shu jumladan qishloq yoshlarini ham kengroq qamrab olishga erishamiz va O'zbekiston Respublikasi oliy o'quv yurtlariga kirish imkoniyatini oshirgan bo'lamiz. Shuni aytish joizki, chet qishloqlarda ko'plab talantli, iqtidorli va mas'uliyatli yoshlar bor. Faqat ularning qobiliyatlari va talantlarini ochib berish uchun tegishli sharoit va imkoniyatlarni yaratish kerak.

Pandemiya yoki iqlim ofatlari yuz berganda, **ovozli va o'rganilayotgan mavzuni tushuntirib beradigan QR kodli darsliklar va o'quv qo'llanmalari** yordamga keladi. Bundan tashqari, menimcha, bunday usul talabning qishloq joylarida yoki shaharda (talabalar repetitorlarning katta tanloviga ega) bo'lishidan qat'i nazar, **barcha talabalarni teng asosda qo'yadi**, shuningdek, bunday ta'lim-tarbiya usuli **talabalarni elitizasiya qilishga imkon bermaydi**. Ya'ni, ishchilar va qishloq xo'jaligi ishchilari oilalari talabalarni ulushini kamayishiga yo'l qoymaydi.

Shu bois, qishloq joylaridagi yoshlar oliy ta'limni tugatgach, qishloq joylaridagi ta'lim muassasalarida talabga ega bo'ladi. Shu tarzda, bandlik muammosi ma'lum darajada hal qilinishi mumkin. Oliy o'quv yurtlarini tugatgandan so'ng, yoshlarni o'z mutaxassisligi bo'yicha ish bilan ta'minlash katta muammo hisoblanadi. Yoshlarning ma'lum bir qismi ba'zan o'z mutaxassisligi bo'yicha ishga joylashish imkoniyatiga shubha qiladi.

Ko'plab talabalar O'zbekiston Respublikasi Oliy o'quv yurtlarining chet tillar fakultetini tamomlagandan so'ng, joylari cheklangan shahar ta'lim muassasalariga ishga joylashishga harakat qiladilar. Shuning uchun ta'lim muassasalarida hammani ish bilan ta'minlashga imkoniyat yo'q. Ba'zida yoshlar ko'pincha yarim stavka ish topadilar yoki o'z mutaxassisligi bo'yicha bo'lmagan boshqa muassasalarga ishga kiradilar.

Yoshlarni muammosi doimiy ravishda respublika rahbariyatining kun tartibida. 2024 yil 21 fevral kuni O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni № PF-37 soni bilan "Yoshlar va biznesni qo'llab-quvvatlash yili"da "O'zbekiston-2030" strategiyasini amalga oshirish bo'yicha Davlat dasturi tasdiqlandi. Farmonda yoshlar muammolarini hal etish va ularning talab darajasida kasb-hunar o'rgatish orqali aholini ish bilan ta'minlash imkoniyatlarini ro'yobga chiqarish bo'yicha bir qator vazifalar belgilangan.

Yana, bandlik muammosi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024 yil 23 fevral kuni bo'lib o'tgan yoshlarni ish bilan ta'minlash bo'yicha yig'ilishida ham muhokama qilindi.

Yuqorida aytilganlarning barchasi oliy ta'lim muassasalariga ratsional va rejali ravishda qabul qilish va o'qitish bilan ushbu sohada O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023 yil 3-iyuldagi 200-sonli "Ma'muriy islohotlar doirasida oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar sohasida davlat boshqaruvini samarali tashkil etish chora-tadbirlari to'g'risida" gi qarorini amalga oshirilishiga imkon beradi.

Shunday qilib, shuni aytish mumkinki, ovozli va o'rganilayotgan mavzuni tushuntirib beradigan QR kodli chet tillarida darslik va o'quv qo'llanmalarining o'quv jarayoniga joriy etilishi Respublika aholisining barcha qatlamlaridan bo'lgan yoshlar uchun O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim muassasalariga qabul qilish va o'qish hamda ularni ishga joylashtirish uchun imkoniyat va sharoit beradi.

ADABIYOT:

1. O‘zbekiston Respublikasining 2020-yil 23-sentabrdagi 637-sonli qonuni.
2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining "Ma’ muriy islohotlar doirasida oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar sohasida davlat boshqaruvini samarali tashkil etish chora-tadbirlari to‘ g ‘risida"2023-yil 3-iyuldagi PQ200-son qarori.
3. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentning Farmoni ««O‘zbekiston-2030» strategiyasini «Yoshlar va biznesni qo‘llab-quvvatlash yili» da amalga oshirishga oid davlat dasturi to‘ g ‘risida», 2024 yil, 21 fevral, PF-37-son.
4. F.N.Avliyakulovning "Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya materiallari to‘plami "dan O‘zbekistonning xalqaro reyting va indekslardagi mavqeini yaxshilash: nazariya, amaliyot va strategiya 2-qism, 2023-yil 17-noyabr"maqolasi.
- 5."Fan va innovatsiya" dan F.N.Avliyakulovning maqolasi "SCIENCE AND INNOVATION INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL VOLUME 2 ISSUE 12 DECEMBER 2023 UIF-2022: 8.2 | ISSN: 2181-3337 | SCIENTISTS.UZ».